

УДК 780.8.087.2:780.61433:780.616.433(091)

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2022-5-6>

Олексій РЯБІНІН

асистент-стажист оркестрового факультету, кафедра скрипки,

Національна музична академія України імені П.І. Чайковського, вул. Архітектора Городецького, 1-3/11,
м. Київ, Україна, 01001

ORCID ID: 0000-0003-4980-2373

Бібліографічний опис статті: Рябінін О. (2022). Концепція програмного музичного співзвуччя скрипкових мініатюр в контексті народності. *Fine Art and Culture Studies*, 5, 40–46, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2022-5-6>

**КОНЦЕПЦІЯ ПРОГРАМНОГО МУЗИЧНОГО СПІВЗВУЧЧЯ СКРИПКОВИХ
МІНІАТЮР В КОНТЕКСТІ НАРОДНОСТІ**

Вивчення програмного музичного співзвуччя української скрипкової мініатюри, що представляє один із найбільш затребуваних жанрів не лише композиторської і виконавської творчості, але й у музично-педагогічній практиці, дослідження основних тенденцій її розвитку, композиційних ознак та багатовекторності сприйняття, спрямованих на відтворення інтелектуальних та емоційних рефлексій, аргументують актуальність та своєчасність дослідження. До скрипкової мініатюри, що стала одним із основних напрямків світової музичної практики протягом останніх двох століть, зайнявши стабільну позицію у сучасній системі музичних жанрів, звертались видатні майстри романтичного мистецтва, які черпали натхнення та образи саме в народності, витоках фольклоризму і національних особливостях та історичних моментах, що дала всьому світу українська культура, пізнання української особистості. В художньому процесі саме мініатюра, зокрема скрипкова, на нашу думку, заслуговує на особливу увагу, оскільки є своєрідною лабораторією композиторської творчості і виявляє чуйну й оперативну реакцію митців на зміни естетико-стильових векторів конкретного часу та пошуки й апробацію відповідної виразності. Інструментальний доробок української музики, визначений широким жанровим вектором різноманіття та багатством творчої прогресії та інтересів: це і тяжіння до класичної опори, де структури та особисте пояснення відчуття у музиці здобувають глибинного трактування, сприяючи джерельні тематики своєрідною настановою, це і сучасне бачення музичних інтерпретацій, інколи не зрозуміле суспільству. Визнання ролі української ідентичності, як парадигми смислоутворення, при перенесені на сучасний фундамент програмно-прогресивної музичної семантики сприяє глибокому розумінню сучасності та розкриттю духовності нації і розвитку майбутнього.

Ключові слова: українська народна музика, програмно-музична парадигма, фольклор, програмне співзвуччя, скрипкова мініатюра.

Oleksii RIABININ

assistant-trainee of the orchestral faculty, violin department, Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music, St. Architect Gorodetsky, Kyiv, Ukraine, 01001

ORCID ID: 0000-0003-4980-2373

Бібліографічний опис статті: Рябінін О. (2022). Kontseptsiia prohramnoho muzychnoho spivzvuchchia skrypkovykh miniatiur v konteksti narodnosti. [The concept of a programmatic musical consonance of violin miniatures in the context of nationality.] *Fine Art and Culture Studies*, 5, 40–46, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2022-5-6>

**THE CONCEPT OF A PROGRAM MUSICAL CONSONANCE OF VIOLIN MINIATURES
IN THE CONTEXT OF NATIONALITY**

The study of the program musical consonance of the Ukrainian violin miniature, which represents one of the most popular genres not only of composer's and performing creativity, but also in musical and pedagogical practice, the study of the main trends in its development, compositional features and multi-vector perception aimed at reproducing intellectual and emotional reflections, argue the relevance and timeliness of the study. The violin miniature, which has become one of the main directions of world musical practice over the past two centuries, having taken a stable position in the modern system of musical genres, was addressed by outstanding masters of romantic art, who drew

inspiration and images from the nationality, the origins of folklore and national characteristics and historical moments, which gave the whole world Ukrainian culture, knowledge of the Ukrainian personality. In the artistic process, it is the miniature, in particular the violin one, in our opinion, that deserves special attention, since it is a kind of laboratory of composer's creativity and reveals a sensitive and prompt reaction of artists to changes in the aesthetic and stylistic vectors of a particular time and the search and testing of appropriate expressiveness. The instrumental work of Ukrainian music, defined by a broad genre vector of diversity and richness of creative progression and interests: this is also an attraction to classical support, where structures and personal explanation of sensations in music acquire a deep interpretation, contributing to source themes with a kind of instruction, this is also a modern vision of musical interpretations, sometimes not understood by society. Recognition of the role of Ukrainian identity as a paradigm of meaning formation, when transferred to the modern foundation of program-progressive musical semantics contributes to a deep understanding of the present and the disclosure of the spirituality of the nation and the development of the future.

Key words: *Ukrainian folk music, program and music paradigm, folklore, program consonance, violin miniature.*

Постановка та актуальність проблеми.

Дослідження та розвиток концептуальних засад музичних мініатюр в фарватері народності та фольклорності у перетинанні з вивченням прогресивності програмної семантики дає підстави для висновків необхідності подальшої реалізації багаторівневої системної направленості феноменології камерної музики, відокремленості структури та класифікації від фундаментальних основ з урахуванням технічних можливостей та сучасного бачення сьогодення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження програмної музики, як зарубіжних дослідників (Мускато К., Янь Ю.) так і українських вчених (Хохлов Ю., Кияновська Л.О., Борух І.), відтворення музичної естетики (Шестаков В.П., Асаф'єв Б.В.), аналіз семантичної складової музичного сприйняття та відчуття людиною науковцями (Вашкевич М., Кірнарська Д.К., Назайкінський Є.), вивчення та аналізу камерної музичної творчості, особисто скрипкової у наукових статтях (Зенкін К.В., Мельник А.) відображені в науковій літературі широко. Поєднання усіх задіяних фундаментальних концепцій у єдину стратегію, може служити початком нової міждисциплінарної конвергенції як в науковому, так і у практичному векторі музичної творчості, народного українського суспільства.

Мета статті і завдання дослідження. Мету роботи обумовлює дослідження визначення та розвитку програмності української камерної музики на прикладі скрипкової мініатюри, тому саме поставлена мета, зумовлює вирішенню наступних завдань: – систематизація та розгляд наукових поглядів по темі статті, поєднання народності з камерною культурою та відтворення нової парадигми камерно-народної направленості, історична динаміка

розвитку української скрипкової мініатюри в ключі духовно-культурної спадщини.

Виклад основного матеріалу статті.

Музична площина сучасності розширює свої можливості, проводить багатовекторну, міждисциплінарну політику, різноманітність тематики, основується на синтезу та аналізу концепцій художньої теорії, глибинних знань музикознавства, підтримуючи паростки культури та естетики. Перетинання ХХ-ХХІ століть визначилося в українському музичному середовищі актуалізацією та активізацією скрипкової програмної мініатюри, що є «свідоцтвом тісного зв'язку композиторів із сучасним життям – реальність стимулює появу в їхній творчості продуктивних тем». (Хохлов Ю. 1963). В сучасній музичній науковій літературі можна проаналізувати різні тлумачення поняття «програмність», що свідчить про багатовекторність аналізу концепції та сприймання, відповідно прогресивним тенденціям та індивідуальним баченням стратегії. Першоджерела програмності прослідковуються з античного часу, пов'язуючи та доповнюючи камерно-інструментальну музику принципами наслідування (мімезісом), спостерігаючи навколишній світ чи людське життя та почуття. «Навіювання певних настроїв, радість упізнавання через наслідування, пов'язання ладів і ритмів із характеристиками образів – ці компоненти програмності, що збереглися від античності, проявляють свою актуальність і донині. До основних видів наслідування (природи та почуттів або пристрастей) приєдналося наслідування мовним інтонаціям і акцентам. Наслідування поступово інкорпоровалося з виразовістю. За романтизму позиції програмності посилювалися внаслідок популярності теорій синтезу мистецтв і панмузичності світу» (Борух І. 2020).

Визначення програмної музики у світовому тлумаченні

№	Автор, видавництво	Визначення поняття
1	Крістофер Мускато	«Програмна музика – це те, що про щось, яка має тему, сюжет, це репрезентативна музика, яка пишеться у зв'язку з чимось іншим, чимось поза музичним, щоб допомогти розповісти історію. Можливо, у неї є слова, які допомагають передати значення, або, можливо, композитор написав програму, яка допоможе пояснити тему аудиторії. Саме звідси й походить назва «програмна музика» (Крістофер Мускато 2021).
2	Янь Ю.	«Програмна музика відрізняється тим, що в неї є назва твору. Ця назва й виконує функцію програми. Тоб-то, композитор, вже повідомляє нам про образну та смислову сферу твору (Янь Ю. 2021).
3	Кияновська Л.О.	«В українському духовному континуумі, програмність – як одна з форм єдності музики і слова – має ще і власні неповторні характеристики, оскільки може розглядатись у контексті фундаментальних історичних підвалин становлення української нації, її світогляду, питомо закорінена в ментальності народу в обрядово-фольклорному коді» (Кияновська Л.О. 2020).

Створена автором за висновками наукової літератури.

На мою думку, програмна музика – це музика, в будь якому прояві та можливих інтерпретаціях, яка допомагає людині бачити в особистій уяві реальні картини, розповіді, тощо, за допомогою назви твору чи програмних нот і поєднанні образного співвідношення з музичним твором. Українські композитори сучасності та творці минулих років звертаються до програмної музики, яка подає направлену стислу музичну інформацію, закодовані назви твору, конкретизацію образів. Одним із головним принципів та закономірностей «програмної музики є перехрещення або нашарування модулів у окремих творах. Це пояснюється, насамперед, умовністю цієї класифікації (як, зрештою, усякої мистецької класифікації), а також бага-

топлановістю художньо-образних концепцій у композиціях певних авторів» (Борух. І. 2020).

В українській музичній науці концепція програмності поділяється на два різні типові характеристики: образно-тематична, яка відповідає за образне наповнення та художній зміст твору, та узагальнена характеристика, яка виконує прості критерії зображення.

За рівнем відповідності та направленості музико-художнього задуму автора, за наявністю жанрових ознак, програмність твору поділяється на: історичний тип, узагальнено-емоційний тип, віртуозно-технічний тип, енергійний тип, дидактичний тип, образно-тематичний тип, фольклорний тип. «Загальним психологічним підґрунтям сприйняття програмної музики

Класифікація програмної музики

За характеристиками

За типами

Рис. 1. Класифікація програмної музики

Створена автором за даними наукової літератури

в різних цивілізаціях є природне прагнення знайти для музичної інтонації, фактурного розташування, ритмічних комплексів та інших засобів музичної виразності адекватний предметно-понятійний ряд, можливість накреслити сферу специфічних переживань, почуттів, асоціацій, зіставити музичні образи з вербальними, передусім поетично-драматичними, рідше візуальними, котрі врешті теж переводяться у вербальну площину, поняттями і образами.» (Борух. І. 2020).

Велике значення прогресивної програмності у поєднанні із тематико-емоційним співзвуччям спостерігається в музичних мініатюрах, розкриваючи психологічну сутність та характеристику особистості, як специфічний погляд відображення уяви світу, тільки йому зрозуміле бачення та моделювання картини, примножуючи творчу перспективу та розвиваючи свій внутрішній світ, особливо, якщо є основа історичної спадщини, музична «мініатюра – це велике в малому, це мікрокосм». (Назайкінський 1972). Особиста форма екзистенції музичної мініатюри спроможна висловити художньо-емоційну лірику буття, вистроїти віртуально-психологічне поєднання центрів художності: автора, тематики чи направленості героя твору та реципієнта (слухач – виконавець), виражаючи душевний настрій людини, з її індивідуальністю та неповторністю. Вагомою складовою функціональних процесів музичної мініатюри є поєднання семантики звуку та історико-стильове відображення музичної мови окремого простору в часі, історії, митті. Музична мініатюра представляє камерну фундаментальність, утворюючи структурно-семантичний ряд та виконуючи цілісний жанрово-стильові функції, розкриваючи музичний образ. Музична експресія та змістовна

психологічна завантаженість, поступовий тематичний розвиток та активізація семантико-емоційного розгортання, використання композитором максимальні виразність почуттів, допомагає розкрити внутрішній стан мініатюри

Поєднуючи камерність з програмністю на основі фундаментального визначення, можна виділити три види музичних мініатюр: фольклорні мініатюри (твори, які мають народну ідентичність та українське коріння), програмні мініатюри (прикладом, є твори з конкретною смисловою назвою чи тематикою), непрограмні мініатюри (прикладом, є окремі вихвати твору без смислового значення). Камерний всесвіт мініатюри, малої музичної форми, розкриває психологічний стан, емоційність переживань, і все яскраво висвітлює саме скрипкова домінантність.

Вагомими аспектами для визначення та аналізу скрипкової мініатюри є: «сутність мініатюрності, що визначена, як миттєвість виразу; окремі критерії жанру на прикладі романтичної мініатюри; специфіка організації музичного часу; поетика мініатюри (тематизм, характер розвитку, фактура)». (Зенкін К. В. 1996). При становленні та відродженні романтичної скрипкової мініатюри виділилися два види циклу програмної мініатюрної музики: вільний (свобідний), об'єднує декілька невеликих п'єс за єдиною тематикою та художнім співзвуччям чи спільною назвою («Пори року» П. Чайковський, «Фантастичні п'єси» Р. Шуман) та суворий, який передбачає окреме виконання складових мініатюр, інколи змінюючи зміст, але їх складно роз'єднати («На Верховині» – Є. Станкович, «П'ять п'єс» для скрипки соло – Ю. Іщенко, «"Misterioso" – "Estampe"» міні-цикли з двох п'єс – О. Войтенко).

Види та жанрові класифікації музичних мініатюр

Рис. 2. Види та жанрові класифікації музичних мініатюр

Створена автором за даними наукової літератури

«Українська скрипкова мініатюра має своє обличчя та власні особливості, які спираються на національну традицію. Адже кожна музична культура, що створює національні форми музики, починає свій шлях із звернення до фольклору. Народні виконавські скрипкові традиції були започатковані в Україні». (Мельник А. 2014). Тривале побутованя скрипки у народному середовищі започаткувало специфічну манеру гри, своєрідний інструментальний фольклорний стиль, котрий суттєво вплинув на професійне скрипкове мистецтво й композиторську творчість. Зацікавленість працювати у жанрі скрипкових мініатюр українськими композиторами періодично зростає, даючи світу немало циклів і мініатюр авторів, серед них: Ю. Іщенко, Г. Гаврилець, О. Ківа, Є Станкович, І. Карабиць, В. Сильвестров, М. Скорик, Л. Шукайло та ще багато славетних прізвиськ українського музичного кола, що «є свідченням еволюції традиційного класичного циклу, позначеного відбиттям різних музично-художніх композиторських стилів, що збагачують образну палітру, інтонаційно-мелодичну основу, ускладнюють фактуру творів». (Мельник А.О. 2016). Скрипка – складний духовно-технічний інструмент, маючий якусь камерно-сповідальну загадку, виконуючи віртуозно-проникливу техніку. Унікальні можливості сольної виразності, передають глибину почуттів, пережиті моменти життя, розкрити красу оточення та природи тощо, за допомогою різних художніх ансамблів – квартети, тріо, твори для симфонічних та камерних оркестрів. Поєднання композитора, який на папері написав свої думки, радість, красу, прагнення, може свою біль, і виконавця, який передає почуття автора, додаючи свою інтерпретацію твору, є неодмінною основою розвитку скрипкових мініатюр. «За багатолітню історію ставлення та розвитку музичної творчості нашої країни сформувалася плеяда музичних знавців та композиторів, які віддано присвячують себе та несуть у сучасність свої вміння та знання, захожуючи композиторським хистом молоду хвилю нашого покоління. Українські композитори, творці чудової музики, ставши вже сучасними класиками, виспівуючи українську пісню чи мелодію національного колориту висвітлюють у своїй творчості все багатство української історії та особисті традиції, український характер нашого народу.» (Рябінін О. 2021). В такому загальному тандемі,

підсилюючи свої принципи, працюють сучасні наші новатори, нова плеяда молодих композиторів – О. Войтенко, О. Безбородько, Н. Рожко, Ю. Гомельська та інші.

Розвиток суспільства в соціально-технічному напрямку, нескінченний інформаційний потік змінює все навколо, і перетворення музичних концепцій теж вносить свої корективи, підлаштовуючись під сучасність, змушуючи концентрувати та фільтрувати новини невеликими форматами, підвищуючи соціально-практичну вагу, культурно-естетичну вагомість мініатюри. Скрипкова мініатюра є усталеною історичною формою професійної сольної камерної чи концертної творчості, феномен якої полягає у відображенні інтонацій та поглинанні найцінніших прикладів історичної української фольклористики, які переносяться із минулого до майбутнього, вдосконалюючи скрипкову культуру виконання. Мініатюра, як і інші жанри музичного мистецтва, є відбитком сучасного типу композиторського мислення.

Одною із глобальних проблем сучасного музичного сприйняття та навчання, це вміння слухати, відчувати та розуміти інтонацію звуку. Музика – мистецтво інтонацій, вона «починається там, де закінчується слово». Як тлумачить народна мудрість: «не важливо, що ти сказав, а важливо, як ти це сказав». Інтонаційне слово, сказане від душі, чи від злоби, з усмішкою чи похмуро, гучно чи пошепки, інтерпретує необмежені простори лінгвістичного початку перенесеного на музичну мову. Щироким різноманіттям поширюють наші музичне відчуття є світові звуки: це може бути пісні цикад і політ джмеля, мати куховарить на кухні чи дитина спить в колисці, гуркіт грому чи тиша морського прибою, падіння листя чи хрускіт снігу. Музика звуком відображає, через бачення композитора і виконавця всю масштабність, об'ємну картину, яскравий пейзаж, мить. «Висота звуку в статиці і в динаміці, гучність, тембр, ритмочасові умови – все це не тільки музичні категорії, а й фізичні властивості, що визначають конкретні стани предмета, і тим самим музичну семантику. Далеке, близьке, спокій, рух, наближення, видалення, прискорення, уповільнення, крихкість, твердість, об'єм, висота, глибина тощо, – властивості як матеріально-просторові, а й реальні музично-семантичні поняття.» (Назайкінський Є. 1972). Інтонаційно-образот-

ворчі та емоційно-виразні тандеми у музиці не можна розділяти, вони невід'ємні один від одного, перетинаючись, зливаються в єдиний струмок, який несе нас у світ прекрасного, у світ музики. «Виття вітру може бути почуте як містичне слово, гнівними може бути грім, як шепіт мови сприймається шелест лісу. Інтонційно може бути почутий і хід думки, ... яка може бути спокійною і заспокоюною, радісною або скорботною, чітко ясною або тільки спраглим ясності». (Медушевский В. 1993).

Висновок. Музика торкається потаємних людських почуттів, самого близького, що

болить, граючи на струнах емоційності людини. Розвеселити, засмутити, підняти у бій, виплакати біль – головна «неофіційна» мета музики. Музика, як і мистецтво, література, несе історію, передаючи весь скарб народних традицій та особливостей нації ритмом та нотами. Іноді, почувши особливий настрій та тональність, не знаючи слів, ми відчуваємо спадщину предків, яка у нас у крові і така знайома. Музика, є невідмінною складовою національної культури, вона надихає, співпрацює із сучасністю та представляє можливості для подальшого розвитку, залишаючись історичною основою народності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Хохлов Ю. Про музичну програмність. М. : Держмузвидавництво, 1963. 148 с.
2. Борух І. Програмність в українській скрипковій музиці: історичний. Соціокультурний і естетико-стильовий аспекти 2020 Дисертація. URL: boruh_dysertacija.pdf
3. Крістофер *Мускато*. Абсолютна музика проти програмної музики Absolute Music vs. Program Music – Video & Lesson Transcript URL: <https://study.com/academy/lesson/absolute-music-vs-program-music.html>
4. Янь Ю. Програмна музика як педагогічний ресурс формування художньо-образних репрезентацій майбутніх вчителів музичного мистецтва. DOI 10.36074/logos-26.02.2021.v2.5 2021 Boston, USA. С. 171. <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/9488>
5. Кияновська Л.О. Відгук офіційного опонента на дисертацію Борух І. М. «Програмність в українській скрипковій музиці: історичний, соціокультурний і естетико-стильовий аспекти». URL: kyanovska.pdf
6. Шестаков В. П. Музична естетика Східної Європи XVII–XVIII століття / склад. текстів та загальний вступ. М. : Музика, 1971. 688 с.
7. Асаф'єв Б. В. Музична форма як процес. 2-ге вид. Л. : "Музика", 1971. 376 с.
8. Назайкінський Є. «О психології музичного сприйняття» (М.,1972) Нарис II-го дослідження. С. 95–130.
9. Зенкин К. В. Фортепіанна мініатюра та шляхи музичного романтизму : автореф. дис. ... д-ра мистецтвозн. : 17.00.02 / К. В. Зенкин ; М. держ. консерваторія ім. П. І. Чайковського. М., 1996. 54 с.
10. Мельник А. Українська скрипкова мініатюра: до проблеми історії жанру. На честь Тараса Кравцова. 2014. Українське музичне мистецтво Розділ 3. С. 201–214. URL: <http://num.kharkiv.ua/intermusic/vypusk39.pdf#page=201>
11. Мельник А.О. Тенденції жанрово-стильової динаміки української скрипкової мініатюри. 2016. Матеріали дисертації. Дисертація Мельник А. pdf
12. Рябінін О. «Істоки музичної платформи у сучасному сьогодні творчості Іщенка Ю.Я.». Матеріали МНК: Теорія мистецтва та концепція збереження культурної спадщини. 30.04.2021 р. Полтава. Україна. стр.44-46. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/mcnd/issue/view/30.04.2021-4>
13. Мельник А. Скрипкова мініатюра у творчості Людмили Шукайло: особливості жанрової інтерпретації. 2019. Аспекти історичного музикознавства. URL: https://www.researchgate.net/publication/338223139_Violin_miniature_in_creativity_by_Liudmila_Shukailo_features_of_the_genre_interpretation
14. Медушевский В.В. Інтонційна форма музики. М., 1993.С. 72.

REFERENCES:

1. Khokhlov Yu. (1963). Pro muzychnu prohramnist [About musical programming] / Yu. Khokhlov. М. : Derzhmuzvydavnytstvo, 148 s. [in Russian].
2. Borukh I. (2020). Prohramnist v ukrainiskii skrypkovii muzytsi: istorychnyi. Sotsiokulturnyi i estetyko-stylovyi aspekty [Programmability in Ukrainian violin music: historical. Sociocultural and aesthetic-stylistic aspects]. Dysertatsiia. URL: boruh_dysertacija.pdf [in Ukrainian].
3. Kristofer Muskato (2021) Absolutna muzyka proty prohramnoi muzyky [Absolute music vs. program music]. Absolute Music vs. Program Music-Video & Lesson Transcript. URL: <https://study.com/academy/lesson/absolute-music-vs-program-music.html>
4. Yan Yu. (2021). Prohramna muzyka yak pedahohychnyi resurs formuvannia khudozhno-obraznykh reprezentatsii maibutnykh vchyteliv muzychnoho mystetstva. [Program music as a pedagogical resource for the formation of artistic and

figurative representations of future teachers of musical art] DOI 10.36074/logos-26.02.2021.v2.5 2021 Boston, USA str 171. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/article/view/9488>

5. Kyianovska L.O. (2020). Vidhuk ofitsiinoho oponenta na dysertatsiiu Borukh I. M. «Prohramnist v ukrainskii skrypkovii muzytsi: istorychnyi, sotsiokulturnyi i estetyko-stylovyi aspekty» [Response of the official opponent to the thesis Borukh I.M. "Programming in Ukrainian violin music: historical, sociocultural and aesthetic-stylistic aspects"]. kyanovska.pdf [in Ukrainian].

6. Shestakov V.P. (1971). Muzychna estetyka Skhidnoi Yevropy XVII–XVIII stolittia [Musical aesthetics of Eastern Europe of the XVII-XVIII centuries]. / sklad. tekstiv ta zahalnyi vstup. M. : Muzyka, 688 s. [in Russian].

7. Asafiev B. V. (1971). Muzychna forma yak protses. [Musical form as a process] 2-e vydat. L. : "Muzyka", 376 s. [in Russian].

8. Nazaikynskiy Ye. (1972). «O psykholohii muzychnoho spryiniattia» [On the psychology of musical perception]. Narys II-ho doslidzhennia, s. 95–130. [in Russian].

9. Zenkyn K. V. (1996). Fortepyannaia mynyatiura u puty muzykalnoho romantyzma : [Piano miniature and the paths of musical romanticism] : avtoref. dys. ... d-ra yskusstvoved. : 17.00.02 / K. V. Zenkyn ; Mosk. hos. konservatoryia ym. P. Y. Chaikovskoho. M., 54 s. [in Russian].

10. Melnyk A. (2014). Ukrainska skrypkova miniatiura: do problemy istorii zhanru. Na chest Tarasa Kravtsova. [Ukrainian violin miniature: to the problem of the history of the genre. In honor of Taras Kravtsov]. Ukrainske muzychne mystetstvo Rozdil 3. S. 201–214. URL: <http://num.kharkiv.ua/intermusic/vypusk39.pdf#page=201> [in Ukrainian].

11. Melnyk A.O. (2016) Tendentsii zhanrovo-stylovoi dynamiky ukrainskoi skrypkovoi miniatiury. [Trends of genre-stylistic dynamics of Ukrainian violin miniature]. Materialy dysertatsii. Дисертація Мельник А. pdf [in Ukrainian].

12. Riabinin O. (2021). «Istoky muzychnoi platformy u suchasnomu sohodenni tvorchosti Ishchenka Yu.Ia.». [The history of the music platform in the modern present of Ishchenko Yu. Ya]. Materialy MNK: Teoriia mystetstva ta kontseptsiiia zberezhenia kulturnoi spadshchyny. 30.04.2021r. Poltava. Ukraina. S. 44–46. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/mcnd/issue/view/30.04.2021-4> [in Ukrainian].

13. Melnyk A. (2019). Skrypkova miniatiura u tvorchosti Liudmyly Shukailo: osoblyvosti zhanrovoi interpretatsii. [Violin miniature in the works of Lyudmila Shukailo: features of genre interpretation]. Aspekty istorychnoho muzykoznavstva. https://www.researchgate.net/publication/338223139_Violin_miniature_in_creativity_by_Liudmila_Shukailo_features_of_the_genre_interpretation [in Ukrainian].

14. Medushevskiy V.V. (1993). «Yntonatsyonnaia forma muzyky». [Intonational form of music]. M. S. 72. [in Russian].